

Samenwerkingsverband
VO Delfland 28.09

Samenwerkingsverband
Voortgezet Onderwijs
Westland

BEKOSTIGINGSCATEGORIEËN & MAATWERKPLUS ARRANGEMENTEN

VASTGESTELD VOOR DE PERIODE VAN 01/08/2021 t/m 31/07/2023

GEZAMENLIJKE UITGANGSPUNTEN

- Elk kind heeft recht op onderwijs en/of ontwikkeling.
- Elke leerling zo snel mogelijk op de juiste plek.
- Voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten.
- Zo min mogelijk bureaucratie voor scholen en samenwerkingsverbanden.
- Zo veel mogelijk uniformiteit bij de beoordeling van de aanvragen binnen de 4 SWV's.
- Het totaal aantal leerlingen genereert de benodigde bekostiging voor de gehele school. Hierbij zal de ene leerling meer ondersteuning nodig hebben dan de andere.
- De VSO-scholen monitoren in een cyclisch proces of een leerling - als de ontwikkellijn en ondersteuningsbehoeften dit toelaten - terug te leiden is naar het regulier onderwijs dan wel toe te leiden is naar arbeid of dagbesteding.
- Het SWV is verantwoordelijk voor een dekkend aanbod. Indien een school signaleert dat er een onvoldoende dekkend aanbod is, gaat de VSO-school daarover vroegtijdig in gesprek met het SWV.
- De financiën van de samenwerkingsverbanden bestaan uit communicerende vaten: als er meer middelen naar de één gaan, gaan er minder middelen naar de ander.

GEZAMENLIJKE KIJK OP DE WERKWIJZE BIJ EEN AANVRAAG TLV VANUIT HET VSO

- Het OPP staat centraal.
- Er is sprake van een zorgvuldig verlopen voortraject waarin ouder(s)/verzorger(s), leerling en eventuele zorgpartners betrokken zijn.
- Er is goede documentatie aanwezig van het voortraject en de stappen die zijn ondernomen: wat heeft de leerling aan extra ondersteuning ontvangen en wat zijn de resultaten hiervan?
- Er bestaat een helder beeld van de bevorderende en belemmerende factoren behorende bij de leerling en de ondersteuningsbehoeften van de leerling en of deze de ondersteuning die de reguliere scholen kunnen bieden, overstijgt.
- De VSO-school heeft goed in beeld wat de leerling nodig heeft en stemt voor het te bieden passend aanbod, daar waar nodig, af met andere V(S)O-scholen.
- Het verwachte uitstroomperspectief op moment van instroom staat beschreven.

TOELAATBAARHEIDSCRITERIA & BEKOSTIGINGSCATEGORIËN

- 1) In principe geldt voor elke aanvraag de bekostigingscategorie die bij het type VSO hoort (tabel 1). De TLV's worden voor diplomagericht onderwijs afgegeven voor de gehele schoolloopbaan en voor niet-diplomagericht onderwijs tot en met het schooljaar waarin de leerling 18 jaar wordt.
- 2) De VSO-school kan voor deze laatst genoemde groep leerlingen een verlenging van de TLV aanvragen tot en met het schooljaar waarin de leerling 20 jaar wordt. Er moet dan aan de hand van het transitieplan worden aangetoond dat de leerling in de zin van onderwijs nog leerbaar is en dat de leerling door de verlenging een beter uitstroomperspectief verkrijgt. We verwijzen hiervoor naar de 'Handreiking Aanvragen verlenging TLV 18-20 jaar'.
- 3) Maatwerkplus Arrangement: voor leerlingen die (veel) meer ondersteuning nodig hebben dan redelijkerwijs van de VSO-school mag worden verwacht, kan een aanvullende bekostiging worden aangevraagd. Hiervoor wordt de invulwijzer Ondersteuningsbehoeften van het doelgroepenmodel van LECSO als basis gebruikt, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen een medium (maximaal € 7.500) en een zwaar arrangement (maximaal € 13.000) (tabel 2). Scholen kunnen in de aanvraag aangeven welk bedrag nodig is om de benodigde ondersteuning te kunnen bieden. Het totale bedrag dat de school ontvangt aan ondersteuningsbekostiging kan nooit hoger zijn dan het bedrag van een TLV categorie 3.
Een Maatwerkplus Arrangement wordt voor de duur van maximaal twee jaar afgegeven. Indien noodzakelijk kan het arrangement worden verlengd middels een nieuwe aanvraag.
Een Maatwerkplus Arrangement kan ook *gedurende* de schoolloopbaan worden aangevraagd.
- 4) De VSO-school moet bij een aanvraag voor een Maatwerkplus Arrangement in het aanvraagformulier Maatwerkplus Arrangement duidelijk aangeven waar de extra bekostiging voor nodig is en vooral ook hoe deze extra middelen ingezet gaan worden. Het gaat hierbij altijd om de *onderwijskundige* noodzaak en niet om aspecten die feitelijk tot de verantwoordelijkheid van de jeugdhulp of WLZ gerekend kunnen worden. Het aanvraagformulier (zie downloads) moet worden ingediend tezamen met *recente* verslagen van onafhankelijk, extern onderzoek die de aanvraag ondersteunen. Bijvoorbeeld een onderzoeksverslag vanuit de Banjaard, een revalidatieplanbespreking, een behandelplan/-verslag, etc.
- 5) Bij wijze van uitzondering kan in bepaalde casussen afgeweken worden van de duur, de gehanteerde criteria en/of het aanleveren van de vereiste documenten. Het is van belang dat zowel het SWV als de aanvragende school in dergelijke gevallen uitlegt waarom van de norm wordt afgeweken.

TABEL 1

De TLV's worden voor diplomagericht onderwijs afgegeven voor de gehele schoolloopbaan en voor niet-diplomagericht onderwijs tot en met het schooljaar waarin de leerling 18 jaar wordt (verlenging mogelijk tot en met het schooljaar waarin de leerling 20 jaar wordt).

Type VSO	Standaard bekostiging	Ondersteuningsbekostiging* (schooljaar 2020-2021)
ZML, LZ, cluster 4	Cat. 1 (laag)	€ 11.460
LG	Cat. 2 (midden)	€ 19.993
MG / EMB (A+B)	Cat. 3 (hoog)	€ 24.692

* Dit bedrag ontvangt de school aanvullend op de basisbekostiging die de school voor elke leerling ontvangt.

TABEL 2 MAATWERKPLUS ARRANGEMENTEN

Voor onderstaande beschrijvingen wordt gerefereerd aan de Invulwijzer Ondersteuningsbehoeften behorende bij het doelgroepenmodel (V)SO van LECSO, waar de gebieden nader geduid worden (zie onderstaand). In het LECSO-model wordt eveneens het verschil tussen *voortdurend*, *intensief* en *zeer intensief* beschreven.

Bekostiging	Onderbouwing
Standaard (volgens tabel 1)	<p>De leerling heeft <i>voortdurende</i> ondersteuning nodig op meerdere gebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leren & ontwikkelen / executieve functies • Sociaal-emotionele ontwikkeling / gedrag • Communicatie • Fysieke situatie • Medische situatie <p>Het aanbod van de VSO-school zoals beschreven in het SOP sluit aan bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling, zoals blijkt uit het OPP.</p>
Maatwerkplus Arrangement (medium)	<p>De leerling heeft structureel <i>intensieve</i> ondersteuning nodig op minimaal drie gebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leren & ontwikkelen / executieve functies • Sociaal-emotionele ontwikkeling / gedrag • Communicatie • Fysieke situatie • Medische situatie <p>Het aanbod van de VSO-school zoals beschreven in het SOP sluit aan bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling, echter deze leerling heeft naast de reguliere ondersteuning die vanuit het VSO verwacht mag worden, intensieve extra ondersteuning nodig op het gebied van onderwijs ten gevolge van ernstige en complexe verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen en/of psychiatrische problematiek.</p>
Maatwerkplus Arrangement (zwaar)	<p>De leerling heeft structureel <i>zeer intensieve</i> ondersteuning nodig op minimaal drie gebieden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leren & ontwikkelen / executieve functies • Sociaal-emotionele ontwikkeling / gedrag • Communicatie • Fysieke situatie • Medische situatie <p>Het aanbod van de VSO-school zoals beschreven in het SOP sluit aan bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte(n) van de leerling, echter deze leerling heeft naast de reguliere ondersteuning die vanuit het VSO verwacht mag worden, zeer intensieve ondersteuning nodig op het gebied van onderwijs ten gevolge van ernstige en complexe verstandelijke en/of lichamelijke beperkingen en/of psychiatrische problematiek.</p>

BIJLAGE DOELGROEPENMODEL LEC SO

STANDAARDISERING DOELGROEPENMODEL (V)SO

BIJLAGE 1:
INVULWIJZER
ONDERSTEUNINGSBEHOEFTE

Invulwijzer Ondersteuningsbehoeften

Intensiteit van ondersteuning	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel	Op afroep	Leeftijdsadequaat
Ondersteuning t.a.v. leren en ontwikkelen							
	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -eigen ruimte met een individueel onderwijsaanbod binnen de groep -een ruimte die prikkelarm en rustig is -een voorspelbare leeromgeving -visuele ondersteuning d.m.v. verwijzers -aanleren en gebruiken van gebaren -het onderwijsaanbod gebeurt d.m.v. ontdekkend leren, -primaire begeleiding bij de zelfredzaamheid -veelvuldige herhaling (inslijpen) 	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een concreet en themagericht onderwijsaanbod in zeer kleine groepen -onderwijsaanbod is voorspelbaar d.m.v. een vaststaande dagstructuur -een begeleider die de leerling tot leren stimuleert -na een korte tijd van inspanning ontspanning (taakspanne 5-10 min) 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een voorspelbaar onderwijsaanbod in eigen groep -het onderwijsaanbod dat aansluit bij de belevingswereld en dagelijkse praktijk -een begeleider die het initiatief van de leerling stimuleert -alle begeleiders hanteren regels en afspraken duidelijk en consequent -een begeleider die de leerling begeleidt in (les)overgangen -balans tussen in- en ontspanningsmomenten (taakspanne 10-20 min) -een begeleider die de leerling de 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een onderwijsaanbod die verder weg staat van de directe, concrete belevingswereld -een begeleider die initiatief uitlokt bij de leerling -verhouding in- en ontspanningsmomenten (taakspanne 20-30 min). -een begeleider die de taakwerkhouding bevordert 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -individuele instructie -een begeleider die verantwoordelijkheid voor eigen leerproces stimuleert -een begeleider die het initiatief bevordert -enkele korte ontspanningsmomenten (taakspanne (30-90 min) 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een dag- of weektaak -een begeleider die de leerling coacht op het dragen van eigen verantwoordelijkheid 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider nodig die de leerling coacht op het zo autonoom mogelijk participeren in de maatschappij

			zelfstandigheid bevordert				
--	--	--	---------------------------	--	--	--	--

Intensiteit van ondersteuning	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel	Op afroep	Leeftijdsadequaat
Ondersteuning t.a.v. de sociaal-emotionele ontwikkeling							
	<p>De leerling de hele dag heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider die zorgt voor een veilige omgeving -toezicht en nabijheid -aandacht voor sociaal-emotionele ontwikkeling -basisbehoeften van de leerling staan voorop -een begeleider met een neutrale basishouding -contact met de leerling vraagt tijd, rust en nabijheid - inzet van extra ondersteuning (zorg) 	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een beschermende en beschutte omgeving -basisklimaat is gericht op het hechtingsproces -de basishouding is gericht op het bieden van veiligheid door veel nabijheid en begrenzing -een begeleider die voorspelbaar, in het zicht en nabij is, en die vaste rituelen en ritmes hanteert 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een basisklimaat gericht op autonomie en individuatie (maakt onderscheid tussen ik en de ander) -grenzen en structuur om veiligheid te bieden -een begeleider die corrigeert en bijstuurt op grond van gemaakte regels en afspraken -Herhaling -ondersteuning bij samenspel 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een basisklimaat gericht op autonomie, initiatiefname en verantwoordelijkheid leren dragen -een begeleider op afstand, waar nodig nabijheid, (meer coachend) -een basishouding van ingrijpen en uitleggen -een begeleider die stimuleert tot zelf doen en zelf oplossingen bedenken -een groepsgerichte benadering, sociaal leren 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -toezicht op afstand -een begeleider die gericht is op het komen tot meer inzicht en samen oplossingen bedenken. -een begeleider die situaties en gebeurtenissen evalueert in de groep 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -(positieve) sturing en de controle van gedrag 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider die de leerling coacht in zijn sociaal-emotionele ontwikkeling

Intensiteit van ondersteuning	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel	Op afroep	Leeftijdsadequaet
Ondersteuning t.a.v. de communicatie							
	De leerling heeft de hele dag nodig: -aanleren en gebruiken van gebaren -communicatie gericht op hier-en-nu -visuele ondersteuning van het dagprogramma d.m.v. verwijzers en foto's -informatieverwerking d.m.v. waarnemen en beleven van zintuigelijke sensaties	De leerling heeft de hele dag nodig: -korte, bondige en concrete taal gekoppeld aan het hier en nu -visuele ondersteuning van het dagprogramma (picto's, foto's en gebaren)	De leerling heeft de hele dag nodig: -korte verbale instructie (3- en 4 woordzinnen) -visuele ondersteuning waar nodig (foto's/picto's) -begeleiding in het stimuleren in het verwoorden van gevoelens en gedachten	De leerling heeft nodig: -begeleiding in het stimuleren in het verwoorden van gevoelens en gedachten -korte verbale instructie (eenvoudige zinnen) -visuele ondersteuning waar nodig (picto's/geschreven tekst)	De leerling heeft nodig: -begeleiding in het stimuleren in het verwoorden van gevoelens en gedachten	De leerling heeft nodig: -begeleiding in het stimuleren in het verwoorden van gevoelens en gedachten	De leerling heeft nodig: -begeleiding in het stimuleren in het verwoorden van gevoelens en gedachten

Intensiteit van ondersteuning	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel	Op afroep*	
Ondersteuning t.a.v. de fysieke situatie							
Zelfredzaamheid in relatie tot ADL-handelingen							
	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -ondersteuning/ overname -van meer begeleiders- bij één of meer ADL-handelingen. <p><i>eten en drinken</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -slikproblemen -sondevoeding <p><i>toiletgang</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -katheterisatie -incontinentie 	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -volledige ondersteuning/ overname door één begeleider, ondanks dat de leerling meewerkt bij het uitvoeren van deelhandelingen. <p><i>eten en drinken</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - extra tijd - klaarzetten - juiste hulpmiddelen om mee te eten - praktische en verbale aansturing bij sensorische informatieverwerking - praktische en verbale aansturing bij mond motorische problemen - opruimen <p><i>toiletgang</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - billen afvegen - knoop dichtdoen - zindelijkheidsstraining volgens protocol 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -verbale/visuele aansturing en directe nabijheid bij het uitvoeren van deelhandelingen. <p><i>eten en drinken</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -verbale/visuele aansturing verder te eten - verbale/visuele aansturing netjes te eten - handen wassen voor het eten <p><i>toiletgang</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - handen wassen na toiletgang - verbale/visuele aansturing bij menstruatie <p><i>aan- en uitkleden</i></p> <ul style="list-style-type: none"> -douchen -veters strikken 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een herinnering bij het uitvoeren van deelhandelingen en het nakomen van hygiëneregels. <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider die hij kan aanroepen om hulp. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een herinnering bij het uitvoeren van handelingen en het nakomen van hygiëneregels. <ul style="list-style-type: none"> -hulp bij incidentele verschoning 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider waar hij naar toe kan als hij een hulpvraag heeft m.b.t. handelingen. 	

Fysieke belastbaarheid							
	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <p>-een dagprogramma met één of meerdere slaaprustmomenten, in een aparte, rustige omgeving, waarbij toezicht noodzakelijk is.</p>	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <p>-een dagprogramma met één of meerdere rustmomenten, dit hoeft niet in een aparte ruimte.</p> <p>-een lesprogramma met een gebalanceerde verdeling van inspanning en ontspanning m.b.t. energie.</p>	<p>De leerling heeft nodig:</p> <p>-begeleiding bij het bepalen van rustbehoefte en -moment.</p> <p>-begeleiding die erop toeziet dat de leerling zo nodig rust neemt en dat de duur van het rustmoment bepaalt.</p>	<p>De leerling heeft nodig:</p> <p>-gebalanceerde afwisseling van inspannende en ontspannende activiteiten m.b.t. energie (meer dan in het gemiddelde dagprogramma van de leerroute)</p>	<p>De leerling heeft nodig:</p> <p>-dat bij terugval in de belastbaarheid de afwisseling van inspannende en ontspannende activiteiten aangepast wordt (meer dan in het gemiddelde dagprogramma van de leerroute)</p>	<p>De leerling heeft nodig:</p> <p>-een begeleider waar hij naar toe kan als hij zich overbelast voelt.</p>	

Oriëntatie in de ruimte en transfers							
	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -één-op-één begeleiding (leerling aan de hand houden, voortduwen in de rolstoel). -dat de begeleider het dagelijks rooster van de leerling maakt en er toezicht op houdt. -begeleiding bij alle transfers, met inzet van hulpmiddelen. -begeleider maakt en beheert afspraken voor therapieën. 	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider die stimuleert om zelf te lopen, rijden of zichzelf voort te bewegen. -hulp/ondersteuning bij een aantal transfers. -hulp bij deelname aan het verkeer. De leerling is volledig afhankelijk. -volledige ondersteuning bij inzet visueel of auditief hulpmiddel bij transfer. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -verbale aansturing bij het maken van transfers. -begeleiding die op afstand transfers monitort. -hulp bij gebruik van fiets of loophulpmiddelen. -hulp bij deelname aan het verkeer. De leerling kan een aantal handelingen zelf. -ondersteuning bij inzet visueel of auditief hulpmiddel bij transfer. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -bij minder bekende afspraken (artsen, spalken, spreekuur etc.) monitoring nodig. -controle bij het nakomen van de veiligheidsvoorschriften (riemen of gordels om, hesjes vast). -toezicht bij verantwoord gebruik van fiets of loophulpmiddelen. -toezicht bij deelname aan het verkeer. -toezicht bij inzet visueel of auditief hulpmiddel bij transfer. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -herinnering bij het nakomen van de veiligheidsvoorschriften (riemen of gordels om, hesjes vast). -ondersteuning bij inzet visueel of auditief hulpmiddel bij transfer. -leerling kan zijn visuele en auditieve hulpmiddelen gebruiken, maar heeft hier nog sturing bij nodig in nieuwe situaties. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider waar hij naar toe kan indien hij hulp nodig bij transfers of gebruik van hulpmiddelen (gebruik lift, ondersteuning m.b.t. de route binnen school, hulp bij bijv. vastzetten van veiligheidsriemen). 	

* In de ondersteuning van fysieke en medische beperkingen kennen we de categorie 'leeftijdsadequaat' niet. De intensiteit van de ondersteuning loopt derhalve van zeer intensief naar op afroep. De laatste kolom is daarom leeg gelaten.

Intensiteit van ondersteuning	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel	Op afroep*	
Ondersteuning t.a.v. de medische situatie							
Medische handelingen** en protocollen***							
	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -verpleegkundige hulp bij voorbehouden/risicovolle handelingen. -toezicht en controle van de begeleiding i.v.m. de diagnose 	<p>De leerling heeft de hele dag nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -verpleegkundige hulp terwijl de leerling meewerkt. -toediening van medicijnen door begeleiding. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -toezicht op deelhandelingen die hij wel zelf kan en hulp bij deelhandelingen die hij niet zelf kan. -naleving van het vastgestelde protocol. -observatie op bijwerking nieuwe van medicijnen. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -toezicht bij het zelf uitvoeren van handelingen. -leerling heeft toezicht nodig op het zelf innemen van medicatie. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een herinnering of verbale ondersteuning bij de handeling. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider waar hij naar toe kan als hij een hulpvraag heeft m.b.t. de handeling. 	

Zintuiglijk functioneren							
	<p>De leerling heeft de hele dag nodig****:</p> <ul style="list-style-type: none"> -één-op-één begeleiding -aangepaste ruimte, programma en materiaal. 	<p>De leerling heeft de hele dag nodig****:</p> <ul style="list-style-type: none"> -hulp bij zintuiglijke informatieverwerking. Leerling kan dit niet zelfstandig. -deels aangepaste ruimte, programma en materiaal. 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -hulpmiddelen ter compensatie van (ernstige) zintuiglijke beperking. -enkele malen op de dag is hulp nodig bij de inzet van hulpmiddelen (bijvoorbeeld het indoen van lenzen) -verbale/visuele ondersteuning bij eigen informatieverwerking (leerling vraagt hierbij niet zelfstandig om hulp) -toezicht op inzet van het gebruik van solo apparatuur door begeleider 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -hulpmiddelen ter compensatie van zintuiglijke beperking -aansporing om om hulp te vragen -stimulatie om eigen regie en initiatief te nemen voor wat betreft gebruik van hulpmiddelen -verbale/visuele ondersteuning bij eigen inzet van hulpmiddelen 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -verbale/visuele ondersteuning bij het toepassen van hulpmiddelen in niet-aangeleerde situaties 	<p>De leerling heeft nodig:</p> <ul style="list-style-type: none"> -een begeleider die de leerling om hulp kan vragen om zijn informatieverwerking te reguleren als hij het even niet zelf kan. 	

			-aangepast onderwijsaanbod aan de individuele verwerkingsmogelijkheden				
--	--	--	---	--	--	--	--

* In de ondersteuning van fysieke en medische beperkingen kennen we de categorie 'leeftijdsadequaaf' niet. De intensiteit van de ondersteuning loopt derhalve van zeer intensief naar op afroep. De laatste kolom is daarom leeg gelaten.

** Onder medische handelingen verstaan we ook verpleegkundige handelingen. Deze kunnen ook uitgevoerd worden door verpleegkundigen of iemand die geautoriseerd is.

*** Alle leerlingen waarbij medische handelingen verricht worden of sprake is van allergieën, resistente bacteriën, epilepsie, diabetes, enz. hebben een protocol.

**** In deze categorieën heeft de leerling ernstige problemen in de zintuiglijke informatieverwerking met als gevolg gedragsproblemen, concentratieproblemen, werkhoudingsproblemen, sociaal-emotionele problemen. De leerling kan een ernstige visuele beperking hebben, met als gevolg ernstige problemen in het dagelijks functioneren. Ook kan de leerling een ernstige auditieve beperking hebben, met als gevolg ernstige communicatieve problemen. Of de leerling kan beperkingen hebben met betrekking tot tast, reuk, smaak, vestibulaire of proprioceptieve waarneming.

Ondersteuning t.a.v. executieve functies*								
		Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel	Op afroep	Leeftijdsadequaaf
Aandacht richten, vasthouden en verdelen (concentratie)	een rustige en prikkelarme ruimte							
	begeleiding bij het opstarten en afsluiten van (leer)activiteiten en tussentijds opnieuw in de taak zetten							
	passende balans tussen in- en ontspanningsmomenten							
Flexibel omgaan met veranderingen en tegenslag	begeleiding bij (les)overgangen							
	sturende begeleiding door aan te geven wat van de leerling wordt verwacht							
	een voorspelbare leeromgeving							
Dingen organiseren	herhaling in verschillende situaties							
Dingen plannen (time management)	hulp bij tijd inschatten, tijd verdelen en deadlines halen							
Zichzelf monitoren (metacognitie)	hulp bij het inzicht verkrijgen van zijn eigen leerproces							
	hulp bij het overzien en evalueren van de situatie							
	hulp bij consequent hanteren van regels en afspraken							
Werkgeheugen gebruiken	tijd nodig om informatie te verwerken							
Prioriteiten stellen	hulp bij volgorde van zaken bepalen							

Emoties reguleren (incl. omgaan met stress)	begeleiding op gebied van (regulatie van) emoties en persoonskenmerken							
	begeleiding die leert hoe de leerling zijn behoeften kan uitstellen							
Een reëel zelfbeeld vormen	hulp bij het inzicht krijgen in de gevolgen van zijn eigen gedrag							
	hulp bij het krijgen van inzicht in zijn eigen (on)mogelijkheden							
Prosociaal gedrag laten zien (het belang van anderen voor ogen houden)	groepsmomenten in het teken van het vergoten van verdraagzaamheid							
	begeleiding nodig die ondersteunt bij omgang met andere leerlingen en volwassenen							
	(gerichte) begeleiding bij samenspel en samenwerken							
	<i>Toelichting</i>							

* De zwaarte van de ondersteuning kunt u aangeven per executieve functie. De zwaarte per executieve functie kan namelijk voor één leerling sterk verschillen. Bij deze vorm van ondersteuning wordt tevens een inhoudelijke toelichting gegeven die leerling specifiek is.

Ondersteuning in de thuissituatie / buiten school	
	Bij deze vorm van ondersteuning wordt alleen een inhoudelijke toelichting gegeven die leerling specifiek is.
Ondersteuning t.b.v. de leraar / school	
	Bij deze vorm van ondersteuning wordt alleen een inhoudelijke toelichting gegeven die leerling specifiek is.

Colofon

In samenwerking met LECSO

